

Újje, a Ligetben

Osztatlan örömmel fogadta a főváros lakossága azt a győzelmi jelentést, miszerint a Budapesti Nemzetközi Vásár, kétévizedes, hősies ellenállás után, végre feladta megerősített állásait, s a Városligetbe bevonultak a Fővárosi Kertészeti Vállalat diadalmas csapatai.

Ebben a fogalmazásban persze, sok a játékos túlzás, ám aki ezekben a hetekben járja végig a felszabadult Ligetet, elszoruló szívvel kénytelen megállapítani, hogy nem valami hangulatos kertben, hanem feldúlt csatátérren botladozik.

ROKKANT FÁK ALATT

A liget fái rokkant hadastyánokként mutogatják sebeiket, s megtépett lombozatuk alatt, ahol valaha pázsitzónyeg zöldellt, ma markológépek tépik ki a földből a vásárpületek alapzatainak betontömbjeit.

A Városliget valaha mocsaras, nádas legelő volt. Innen vette egykori nevét is: Ökördő. Fásítását, Mária Terézia erdőtörvénye alapján, Pest város tanácsa 1755-ben kezdte meg. Ettől kezdve nevezték Városerdőnek.

Érdekes körülmény, hogy Városligetünk történetében milyen jelentős szerepet játszanak — a pályázatok. Születését s jelenlegi újjászülését is pályázatnak köszönheti. Az első pályázatot 1817-ben, a kertkedvelő József nádor javaslatára írták ki, azzal a céllal, hogy a rendezetlen Városerdőből a főváros közönségének „mulatókertet” létesítsenek. A jutalmul kitűzött 200 aranyat Nebien Henrik terve nyerte el. És most, 157 évvel később, ismét pályázat döntötte el a Liget sorsát. A legjobbnak

ítélt tervet, amely a Városliget különböző, sok irányú feladatainak összehangolását a legjobban oldotta meg, Baraczká Katalin és dr. Krikszán Zoltánné készítette.

CSIKOS TRIKÓ ÉS KEMÉNYKALAP

A Budapesti Történeti Múzeumban, dr. Seenger Ervin rendezésében, „100 év a Városliget életéből” címmel, érdekes fotógyűjtemény mutatja be a Ligetet. Mert hiábavaló volt a kertépítők sok munkája, a szépen fejlődő Ligetet már 1885-ben súlyos csapás érte: itt rendezték meg az Országos Kiállítást. Ki tudná megmondani, hány bokor és fa árán, ekkor épült föl az Iparcsarnok is. 1896-ban a Millenniumi Kiállítást telepítették a Liget fái közé, ezúttal 800 fa esett áldozatul. Milyen élet folyt a Városligetben? Az említett kiállítás képei sokat elmondanak erről. Itt rendezték meg például az országos tornaversenyt, a résztvevők a csikos trikóhoz még keménykalapot viseltek. A kiállítás hatalmas hordóban berendezett borozójából, ismert császárszakállával, Ferenc József pillant gyanakvóan a kép nézőjére. Itt, a Liget mellett futó Aréna úton, volt a lóvasút végállomása is. S a Néparénáról elnevezett Nagyvendéglőben — a mai beat-zenekarok őse? — a zenélő család muzsikált, miközben a Stefánián az úri Magyarország közismert szereplői kocsikáztak.

Voltak persze, a Liget történetének ismeretlen szereplői is. Mindenekelőtt a kertészek. S nyilván sétálgattak a fák alatt ifjú munkáslegények is, akik estente, a választottjuk kezeckéjét szo-

rongatva, suttoztak a „hatytyúk tava” partján. Aztán eljött az idő, amikor ez a suttozás hangorkánna nőtt. 1898-ban a szervezett ipari munkásság a Városligetben ünnepelte meg május elsejét. 1917. november 25-én, az Iparcsarnok „Nyugot” kapuja előtt, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom magyar visszhangjaként, hatalmas munkástömeg tüntetett a békéért. És másfél évvel később, 1919. május 1-én már a Tanácsköztársaság tömegeinek örömrivalgása zeng a Liget fái alatt.

A nagy örömet — s Liget fái erről is beszélhetnének — nagy gyász követte. 1930. szeptember 1-én, a KMP szervezte hatalmas munkástüntetést, a Hősök terére érkezve, lovasrendőr-roham kergette szét a fák alatt. És itt találkozott a második világháború éveitől az illegális Fákör tagjai, a VII. kerület ifjú kommunistái.

ÚJ MULATÓKERT

A Városliget rokkant fái tehát sok mindent láttak a múltban. Kérdés, mit láthatnak majd a jövőben?

Abban a percben, amikor Liget rendezésére fölhívó pályázat lezárult, a fővárosi kertészet azonnal felvonult, és a részletes tervek elkészítésével párhuzamosan, megkezdte a súlyosan sebesült Liget gyógykezelését. Csodákat azonban senki se várjon. Az újjáépítéshez sok idő kell...

A Vásár épületeinek a zömét már lebontották. Továbbra is a helyén marad a Petőfi Csarnok, valamint a Nehézipari Minisztérium kupolás épülete. Mindkettő sportcsarnokul szolgál a jövőben.

A Városliget a századforduló éveiben

1975 MAJ 13

15

A szovjet pavilont az ifjúság kapja meg, az osztrák pavilon pedig a Körszínháznak nyújt otthont. A korábban létesült szépséges botanikus-kert természetesen tovább virul, mellette építik máris a ródlipálya dombját.

A gyengéd tapintattal berendezett „vakok kertje” szomszédságában máris működik a gyermekek közlekedési játszókertje. Kár, hogy hiába figyelmeztetnek a rendre a közlekedési lámpák, nincs, aki figyelembe vegye őket. A közlekedő srácok zavartalanul áthágják a közlekedési szabályokat... A szűkszavú „Fuit” feliratú sírkő, Horváth Jakab derék, jakobinus érzelmű ügyvéd sírja, egyelőre megközelíthetetlen. Ha elkészül, ez a környék lesz a Városliget „csendes zónája”. A Vásár egykori központja, egyelőre lehangoló látványt nyújt.

— Lesz-e valaha ezen a feldült területen kert? — kérdezem vezetőmet, Schön Györgyöt, a Fővárosi Kertészeti Vállalat városligeti üzemvezetőjét.

— Mi már most látjuk a kertet — válaszolja biztatóan.

NAPOZÓRÉT — FEKVŐSZÉKEK

S miközben a fák faseb-kátránnyal kengetett sebeit a tavaszi napfény gyógyítja, lent a földön, a frissen vetett pázsit között máris különféle facsemeték, ciprusok, tuják, fenyőfélék beszélnek a kertészek munkájáról. Hamarosan az új napozórétet is puha pázsitszőnyeg borítja be — itt szabad a fűre lépni! — a fák alatt pedig süttői márványlapokból rakott teraszok várják a fekvőszékeket.

A kis földalatti egykori végállomásának már nyoma sincs. A helyére épített „labirintusban” apró gyermekek bújkálnak. Ezt a környéket nem hódította el a

A Fővárosi Kertészet tizenháromezer Hollandiából importált tulipánmagját ültetett ki. Ma letarolt ágyak vádolják a virágtolvajokat

Ligettől a Vásárváros, itt ma is madárdal zeng. De vajh ki tudja, miért, a tó körül futó aszfaltsétány a víz felé lejt... Labda, babakocsi, esetleg a babával együtt, könnyen belegurulhat a tóba!

A munkálatok ütemezése különben így fest: az idén elkészül a szánkózó domb, a Széchenyi-sziget a tóparti napozóval, valamint a kis sportpályák egy része; a jövő év november 30-ig befejeződik a teljes kertészeti rendezés; végül a teljesen kész Városligetet 1978. má-

jus 1-én adják át a főváros lakosságának.

Igen, átadják... De mi lesz azután? S ez nem szónoki kérdés. Arra gondolok, hogy ki védi majd meg a vandálok ellen ezt a tengersok munkával és tengersok pénzzel helyreállított parkot? Hiszen már ma kibálják a frissen kiültetett facsemetéket és az örökzöld cserjéket, olyan kényes növényeket, amelyeket csak földlabdával együtt lehet átültetni...

A Fővárosi Kertészeti Vállalat is munkérögondokkal bajlódik. Hasznos és szép

dolog lenne, ha széles körű társadalmi összefogással a segítségére sietnénk, hogy a visszafoglalt Városliget mindannyiunk — a gyerekek, az öregek, a szerelmespárok — árnyékos, virágillatos, madárdaltól hangos mulatóhelye lehessen. Hogy okkal csendülhessen föl újra a régi dalocska: Ujjé, a Ligetben nagyszerű, ujjé a Ligetben jó...

MOLNÁR AURÉL

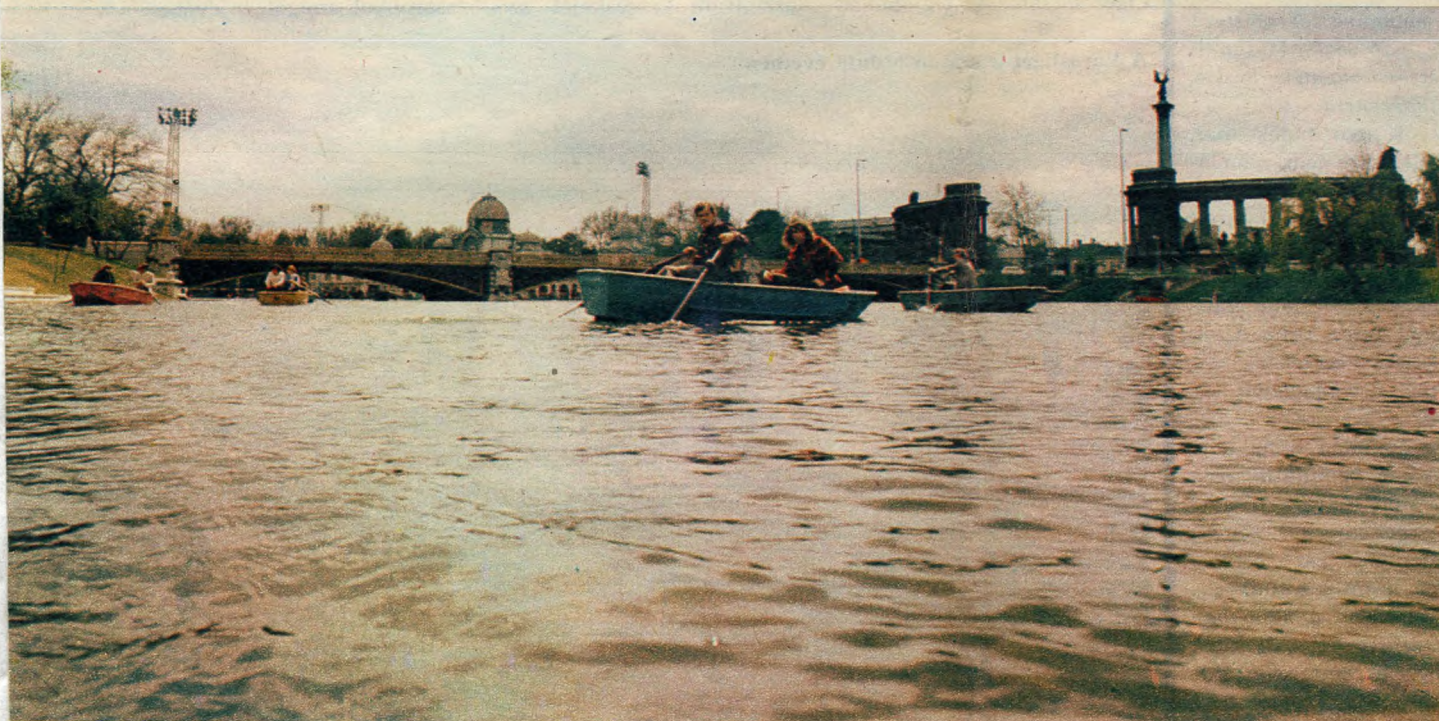

A tóparti lépcső — a mennybe vezet

A rönkvár ostromához a kertészet adja

Egykor hattyúk, ma csónakok ringanak a ligeti tavon

Ez a mocsári tölgy még ma is őrzi az egykori Őkördülő emlékét

Az egyetlen hely, ahol lecsúszni öröm — a csúszda

a rongylabda-muníciót

Nagy kár, hogy a közlekedési játékszabályokat a közlekedési játszótéren se mindenki tartja be

